

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра германських мов і зарубіжної літератури

Дипломна робота

Магістра

з теми: «МІФ У ХУДОЖНІЙ СТРУКТУРІ РОМАНІВ ДЖОНА ФАУЛЗА»

Виконала: студентка 2 курсу

Ang1-M18 групи

спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література (англійська))

Здирко Олеся Романівна

Керівник:

Кеба О. В., доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри
германських мов і зарубіжної літератури

Рецензент:

Рарицький О. А., доктор філологічних
наук, доцент, завідувач кафедри історії
української літератури та
компаративістики

Кам'янець-Подільський – 2019 року

МІФ У ХУДОЖНІЙ СТРУКТУРІ РОМАНУ ДЖ. ФАУЛЗА

Вступ.....	3
Розділ 1. Історико-літературні та теоретико-методологічні аспекти дослідження.....	7
1.1. Основні напрями вивчення творчості Дж. Фаулза.....	8
1.2. Міф як літературознавча проблема.....	18
Висновки до розділу 1	29
Розділ 2. Специфіка міфологічного дискурсу в романі «Колекціонер».....	30
Висновки до розділу 2.....	38
Розділ 3. Міфологічна складова роману «Маг».....	40
3.1. Давньогрецький міф	41
3.2. Архетипи.....	48
3.3. «Гра в Бога» як міф у романі.....	56
Висновки до розділу 3.....	58
Розділ 4. Вікторіанський міф у романі «Жінка французького лейтенанта».....	61
Висновки до розділу 4.....	74
Висновки.....	76
Список використаних джерел.....	82

ВСТУП

Історія культури так чи інакше співвідноситься з міфологічною спадщиною. Незважаючи на те, що ці зв'язки доволі мінливі, у сучасній світовій літературі простежується чітка тенденція до актуалізації міфологічної спрямованості художнього мислення, що проявляється у прагненні митців до звільнення від стереотипів епохи модернізму, зверненні до індивідуального та колективного досвіду, що закладений у міфах та узагальненні вищих досягнень людського розуму. «Міфологізм» в літературі ХХ століття яскраво проявляється і в драматургії, і в поезії, і в романі. Завдяки рефлексивному сприйнятті багатовікового досвіду та радикальному переосмисленні надбань сучасності, постмодернізм створює принципово новий художній світ, забезпечуючи своєрідний духовний зв'язок між минулим і теперішнім. Переосмислення давно відомих сюжетів та образів античної культури у вимірах постмодерністської естетики знайшло відображення у художніх текстах сучасників на інтертекстуальному рівні та сприяло формуванню концептивних ідей нової епохи. Персоніфіковане сприйняття міфологічних образів та ритуалів переноситься у простір художнього мислення у формі внутрішніх кодів міфологічної побудови світу, що виявляється у відтворенні архетипних образів інших культур, впливі літературних спадщин та національних традицій. Постмодернізм не лише трансформує традиційний міфологічний матеріал, але й десакраменталізує його, формуючи власний тип міфотворчості.

Дослідження сучасної рецепції міфологічних структур здійснюється на базі романів Джона Фаулза, адже його художня спадщина може слугувати яскравим втіленням постмодерністського світобачення й світовідчуття, що сформувалося під впливом сакрального художнього мислення. Дослідження творчості Дж. Фаулза здійснюється в контексті європейської постмодерної літератури.

Актуальність дослідження. У класичній літературній традиції міф розглядається як певний стан світопорядку, розвиток якого зупинився в

певний момент часу в минулому, а прояви специфічних аспектів міфологічного в сучасності інтерпретуються як відбитки минулого, що спостерігаються в сьогоденні. Актуальність дослідження міфологічного аспекту у сучасній художній реальності зумовлює теоретичне вивчення принципів трансформації міфу в контексті нової літературної, а також, постає зі спроби окреслення особливостей художньої еволюції міфу у романах Дж. Фаулза з точки зору сучасної постмодерністської естетики. Вивченню міфологічної основи постмодерністських художніх текстів присвячено чимало наукових робіт. Сьогодні існує значний аналітичний матеріал, представлений вичерпними працями вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема варті уваги праці Ю. Шульженко «Авторський метатекст як засіб об'єктивації авторської картини світу» [47], К. С. Дацкера «Прояви постмодерністської іронії в романі „Маг” Джона Фаулза» [10], К. Б. Солодовника «Міф як модель поточної реальності в англійському постмодерністському романі» [35], І. М. Зварича «Міф у контексті постмодернізму» [15], М. С. Довіної «Теорія міфу в сучасній гуманітаристиці» [11], В. А. Усачова «Звернення до тематики міфу у світовій культурі на рубежі XIX – XX століть» [42], О. А. Толстих «Англійський постмодерністський роман кінця XX ст. і вікторіанська література: інтертекстуальний діалог» [41], Н. А. Смірної «Еволюція метатексту англійського романтизму: Байрон - Уайльд - Гарді - Фаулз» [34] та багатьох інших. Але й досі залишається актуальною проблема дослідження переосмислення міфологічного матеріалу у постмодерністському романі.

Об'єктом дослідження є міф та літературний досвід минулих епох, особливості їх трансформації у постмодерністських художніх текстах.

Предметом дослідження виступають романи класика англійської літератури епохи постмодернізму Джона Фаулза «Колекціонер», «Маг» та «Жінка французького лейтенанта», багатство інтертекстуального досвіду яких робить їх чи не найкращим ілюстративним матеріалом для вивчення особливостей трансформації міфологічних образів і мотивів та надбання

минулих століть у постмодерністських творах. Ці твори розглядаються як своєрідний варіант розробки постмодерністської поетики у поєднанні з культурними надбаннями минулих епох. У роботі аналізуються сюжети та наскрізний міфопоетичний прийом письменника, заснований на послідовному вибудовуванні міфологізованого дискурсу, грі форм, фантазії, уяві, «архетипних мотивах», літературних та мистецьких алюзіях, символах тощо.

Мета дослідження – визначити характер та форми постмодерністської рецепції міфологічних мотивів та їх трансформацію у романах Джона Фаулза; проаналізувати зв'язок творчості письменника із постмодерністськими літературними тенденціями другої половини ХХ століття.

Задля досягнення мети було поставлено ряд завдань:

- дослідити основні напрями творчості Дж. Фаулза;
- осмислити міф як літературознавчу проблему;
- проаналізувати творчість Дж. Фаулза у контексті сучасних інтерпретацій постмодернізму як «нової міфотворчості»;
- визначити специфіку міфологічного дискурсу у романах «Колекціонер», «Маг» та «Жінка французького лейтенанта»;
- дослідити зв'язок роману Дж. Фаулза «Жінка французького лейтенанта» з вікторіанською традицією.

Методи дослідження. Основним методом дослідження є типологічний метод, що полягає у встановленні спільних ознак у романах письменника з міфологічною спадщиною людства. Типологічне зіставлення поєднано з методологічним принципом, що базується на аналізі постмодерністської рецепції міфу і культурного суспільного досвіду у романах Дж. Фаулза; синтезі постмодерністського та порівняльно-історичного підходів для комплексного осмислення особливостей трансформації міфологічних сюжетів у романах та принципів відображення постмодерністської парадигми загалом.

Практичне значення одержаних результатів полягає у визначенні міфологічних елементів у творчості Дж. Фаулза, спробі їх трактування з точки зору постмодерністської традиції. Одержані результати можуть бути використані під час історико-літературних досліджень, у навчальному процесі для підготовки лекційних занять та семінарів, для вирішення методологічних питань, пов'язаних із реконструкцією світогляду в архаїчних культурах, для розробки навчальних програм з історії англійської літератури, спеціальних курсів з вивчення англійського роману ХХ століття.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні аспекти магістерської роботи було викладено у статті «Міф у художній структурі роману Джона Фаулза „Колекціонер”» та апробовано на студентській конференції, яка відбулась 07.05.2019 у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Публікації. Основні положення магістерської роботи відображено у статті «Міф у художній структурі роману Джона Фаулза „Колекціонер”», що входить до дванадцятого випуску «Збірника наукових праць студентів та магістрантів факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2019. – 99 с.).

ВИСНОВКИ

Література епохи постмодернізму схильна до актуалізації міфологічної спрямованості художнього мислення. Ця тенденція розвинулась на основі сприйняття міфу як центрального феномену історії культури, що сприяв зародженню мистецтва. Багатовіковий суспільний досвід, збережений у міфах, трансформується письменниками-сучасниками у явище художньої літератури. Переосмислення відомих міфологічних сюжетів у новітніх художніх текстах дало поштовх формуванню концептивних ідей, що проголошували звільнення від стереотипів епохи модернізму. Особливості трансформації міфологічного матеріалу у постмодерністському романі й було покладено в основу проведеного дослідження.

Задля того, щоб визначити характер та форми постмодерністської рецепції міфологічних мотивів та їх трансформацію у романах Джона Фаулза, було виконано ряд завдань, а саме: досліджено основні напрямки творчості письменника, розглянено мір як літературознавчу проблему, проаналізовано творчість митця у контексті сучасних інтерпретацій постмодернізму як «нової міфотворчості» та визначено специфіку міфологічного дискурсу у його романах.

У ході вивчення проблеми міфорецепції у сучасній постмодерністській літературі було представлено теоретичне узагальнення концепції міфу як найбільш прадавньої і стійкої форми відтворення соціокультурного досвіду. Було виявлено, що у процесі свого становлення і розвитку міф зазнає низки трансформацій, зумовлених світоглядними змінами різних епох.

В результаті дослідження було визначено характер та форми постмодерністської рецепції міфологічних мотивів та особливості їх трансформації. Аналіз міфологічного аспекту у сучасній художній реальності на базі романів Джона Фаулза дозволив окреслити особливості художньої еволюції міфу у романах письменника з точки зору сучасної постмодерністської естетики. Результат було отримано на основі аналізу творчості Джона Фаулза, завдяки якому було встановлено спільні ознаки у

романах письменника з міфологічною спадщиною людства. Вивчення специфіки міфологічного дискурсу у його романах «Колекціонер», «Маг» та «Жінка французького лейтенанта» у поєднанні з синтезом постмодерністського та порівняльно-історичного підходів до осмислення особливостей трансформації міфологічних сюжетів у романах сучасних авторів дає підстави стверджувати про високий рівень інтертекстуальності у постмодерністських художніх текстах, що реалізується у формі цитат, ремінесценцій та алюзій.

На початку дослідження нами було розглянено міф як літературознавчу проблему, центральний феномен історії культури та найдревніший спосіб відображення навколишньої дійсності і людської сутності, що сприяв зародженню словесного мистецтва як такого. У нашому дослідженні ми з'ясували, що міф є тією надчасовою структурою, що несе в собі безцінний досвід людства та попередніх епох, первинною моделлю будь-якої ідеології, колискою не лише літератури, мистецтва та релігії, але й філософії та науки. Серед безлічі неоціненних наукових досліджень, лише міф пропонує доступне пояснення неосяжних людському розуму речей, а його мета полягає у підтримці гармонії особистого, суспільного, природного, соціального і космічного порядку.

На базі аналітичних досліджень у сфері міфопоетики та аналізу сучасної літературної свідомості в цілому, зроблено висновок про те, що рецепція міфу у сучасних художніх текстах відображає постмодерністське кризове світосприйняття, створюючи нову модель поточної реальності, що яскраво виражено на прикладі романів Джона Фаулза.

Творчість Джона Фаулза поєднує в собі міфологічну, екзистенціалістську і постмодерністську основи, які проявляються, відповідно, у прагненні автора створити багатозначний підтекст, тобто рівень класичних архетипів, реалізації проблеми становлення особистості, а також у створенні інтертексту.

На підставі проведеного нами дослідження, можна зробити висновки про те, що творчості Джона Фаулза притаманні наступні риси: новаторство, гуманістичні ідеї, експериментальність, інтермедіальність та інтертекстуальність.

Новаторство митця полягає у поєднанні класичних традицій зі сміливими художніми експериментами, що виступають провідними формами авторської рефлексії в романах англійського прозаїка: образ рефлектуючого героя, заголовки, епіграфи, авторські примітки, авторські міркування та відступи. Експеримент присутній в основі романів «Колекціонер», «Маг», «Жінка французького лейтенанта» та являє собою головну функцію авторської рефлексії.

У романах Фаулза виявлено алюзивні шари, складені з міфів античності, численні паралелі з класиками англійської та французької літератури, філософські праці екзистенціалістів, психологічні дослідження К. Юнга і З. Фрейда, культурологічні, музичні та образотворчі алюзії, що тісно переплітаються між собою, утворюючи складну й багаторівневу тканину романів і мовної картини світу автора.

Роман Фаулза «Колекціонер» відображає алегоричний конфлікт викрадача і його жертви, за допомогою якого автор акцентує увагу на драматизмі взаємин між неосвіченою «більшістю» та елітарною «меншістю», надавши цьому конфлікту соціальний і психологічний сенс.

На прикладі цього роману можна зробити висновки про інтермедіальність як ключову рису творчості письменника. Ця риса реалізується у романі за допомогою створення феномену «текст у тексті» завдяки вплітанням в композиційну структуру художнього твору щоденникових записів головної героїні; відображення одного і того самого сюжету засобами різних видів мистецтва; прямого навмисного цитування одного художнього тексту в іншому.

На основі дослідження інтертекстуальності як міжтекстової взаємодії у романах Фаулза, ми виявили, що автор насичує свої твори цитатами,

ремнісценціями, алюзіями. Прикладом подібних явищ у творчості митця є звернення до шекспірівської «Бурі» та гомерівської «Одіссеї». Джон Фаулз проводить як зовнішні, так і внутрішні аналогії. До зовнішніх аналогій можна віднести імена головних героїв, риси характеру цих персонажів, до внутрішніх – ідейну спадкоємність, що виявляється у ставленні до мистецтва як джерела духовного життя людства.

Характерною особливістю його наступного роману «Маг» є звернення до теми долі свого покоління, яке легко подолало моральні заборони вікторіанського дитинства, але потурання власним примхам прийняло за свободу і звело в екзистенціалістський тип поведінки. Саме цей роман займає особливе місце у контексті нової літературної традиції другої половини ХХ століття, являючи собою не лише метароман про реалізм та роман-парадокс, але й роман-міф.

Окрім елементів традиційного реалістичного роману, «Магу» притаманне переплетення реального та міфологічного планів. Основні міфологічні алюзії в романі пов'язані з міфами про Одиссея, Орфея, Оресте, Сізіфа, Тантала, Деметри. Важливе значення у романі відводиться архетипам, що є невід'ємною складовою процесу міфотворчості і використовуються автором у зв'язку з проблемою пошуку свободи, власної цілісності та шляху, що веде з темряви до світла.

Розвиток літератури від часів античності до сьогодення демонструє чіткий зв'язок літературної творчості з грою, яку реалізовує у своїй творчості й Фаулз. Принцип «гри у Бога» стає основою сюжету його роману «Маг». «Гра у Бога», що розгортається на острові, сходить до Елевсінських містерій – древніх таїнств, що являють собою обряди в культурах богинь родючості Деметри і Персефони. Подібно посвяченню в таїнство Елевсінських містерій головний герой проходить обряд ініціації на грецькому острові, в результаті якого приходить до духовного просвітлення і очищення.

Характерною рисою англійської літератури останньої третини ХХ століття є міфологізація «вікторіанської традиції» у свідомості англійських

письменників, спричинена потребою знайти втрачені ідеали. При дослідженні вікторіанської традиції у романі Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта» було виявлено наступні особливості відтворення класичних зразків вікторіанської прози автором: своєрідні подорожі з однієї епохи в іншу завдяки креативній рецепції творчої спадщини попередників, наслідування канонів класичної англійської прози, майстерне поєднання елементів вікторіанської традиції і сучасних постмодерністських художніх прийомів, розкриття механізмів соціального життя вікторіанської епохи крізь призму сучасності. Попередній аналіз роману дозволяє зробити висновок про те, що автор не намагався відтворити вікторіанський роман, спираючись на вже існуючий зразок та стандартні схеми, а створює власний художній текст, вміло апелюючи до діалогу сучасника з вікторіанською традицією.

Аналіз романів Джона Фаулза дозволяє зробити висновок, що основною метою митця під час створення «вікторіанського» роману було все ж таки не наслідування усталених схем та літературної тематики, що притаманні даній епосі та не оспівування розквіту Британської імперії, а спроба зруйнувати самообман ХХ ст., що полягає у помилковому сприйнятті людиною самої себе та закликати її до прозріння. Автор критикує постмодерністську ідею дегуманізації людства, проголошуючи свободу особистості.

Фаулза можна вважати не лише англійським, але й мегаєвропейським письменником. Йому вдалося подолати обмеженість, нав'язану національною самосвідомістю, не заперечуючи національний характер, а прийнявши його, розширивши власний кругозір та вийшовши за рамки встановлених стандартів. Фаулз увійшов у світову літературу як один із видатних новаторів, якому вдалося створити кращі зразки експериментальної прози, залишаючись при цьому послідовником національної художньої традиції. Йому вдалося поєднати різні жанрові традиції та рівні конфлікту, риси постмодерністської естетики з творчістю митців минулих епох, створивши власний текст на основі взаємодії різних видів мистецтва. Випробовуючи різні модифікації роману та акцентуючи увагу на психологічній складовій

творчості, він створює власну інтерпретацію таємниць підсвідомості та проводить експерименти, націлені, за його словами, на виживання роману з оглядом на художній досвід XIX ст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксёнова А. А. Проблема «другой реальности» в романе Джона Фаулза «Коллекционер»: Белорусский государственный университет. С. 4. URL: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/148143/1/.pdf>.
2. Аминова Е. С. Традиция викторианской литературы в творчестве Джона Фаулза: дис. на соискание уч. степени к-та фил. Наук: 10.01.03. Екатеринбург. 2011. 392 с.
3. Антипенко Е. Интертекстуальный характер романов Дж. Фаулза. Режим доступа: https://journals.kantiana.ru/upload/iblock/2bc/BE_242-251.pdf.
4. Бахтин М. М. Проблемы поэтики Достоевского: Работы 1960-х – 1970-х гг. Собрание соч.: В 7 тт. т. 6. Москва. 2002. 167 с.
5. Бумбур Ю. М. Особливості авторського дискурсу у постмодерністській прозі. *Література і лінгвістика: минуле, сучасне, майбутнє*. Маріуполь. 2011. URL: <https://www.sworld.com.ua/simpoz4/6.pdf>.
6. Быкова Е. А. Магический реализм в романе Джона Фаулза «Волхв». *Филология*. 2014. № 15. URL: <http://sci-article.ru/stat.php?i=1416473874>.
7. Васильева И. Фаулз. URL: http://www.Fowles_Angl/L-20_enc.slovar.pdf.
8. Годованная Э. Г. Философско-эстетические доминанты русского и европейского постмодернизма и творчество Джона Фаулза: дис. на соискание уч. степени к-та фил. наук: 10.01.01, 10.01.03. Краснодар. 2004. 200 с.
9. Гурдуз А. І. Міфологізм та міфопоетична парадигма літературного твору в аспекті порівняльної типології української та західноєвропейської прози «Прози про землю» кінця ХІХ – першої третини ХХ ст.: монографія. Київ: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2006. с. 13-25. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/monograf/20/5.pdf>.

10. Дацкер К. С. Критична рецепція творчості Джона Фаулза в українському науковому просторі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2018. № 33, т. 1. С. 140-143.
11. Довіна М. С. Теорія міфу в сучасній гуманітаристиці. *Література та культура Полісся*. 2013. Вип. 72. С. 53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ltkp_2013_72_9.
12. Дроздова М. С. Мифологизация времени в поэтических реминисценциях романа Дж. Фаулза «Женщина французского лейтенанта». *Studia Humanitatis*. 2017. № 2. С. 1-11.
13. Жлуктенко Н. Ю. Английский психологический роман XX века. Киев: Выща шк. Изд-во при Киев ун-те, 1988. 160 с.
14. Жучкова А. В. Творчество Джона Фаулза как поиск свободы личности в контексте английской идентичности. *Вестник РУДН. Сер. Литературоведение. Журналистика*. 2016. № 2. С. 100-109.
15. Зварич І. М. Міф у контексті постмодернізму. *Питання літературознавства*. 2000. Вип. 6. С. 36-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/P1_2000_6_6.
16. Исаева Е. В. Опыт изучения романа Джона Фаулза «Женщина французского лейтенанта» в вузе. *Павермановские чтения. Литература. Музыка. Театр : сборник научных трудов*. Вып. 2 / под ред. О. Н. Турышевой. Екатеринбург : Ажур, 2014. С. 210-215.
17. Козюра О. В. Проблематика і поетика сюжету роману Джона Фаулза «Колекціонер». *Літературознавство. Фольклористика. Культурологія*. 2012. Вип. 11-12. С. 161-170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lfk_2012_11-12_19.
18. Колісниченко А. В. Проблема визначення терміну «міфопоетика». Лінгвістична теорія та практика: історичне надбання, актуальні проблеми та перспективи розвитку: матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті д. філ. наук, проф. А. К. Корсакова, 12-13 грудня 2014 р., МГУ. Одеса: МГУ, 2014. С. 84-87.

19. Костюк І. Міф як соціокультурний феномен: функціональне навантаження. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2010. Вип. 21, С. 367-378. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/21/35.pdf.
20. Левицька О. Інтертекстуальний дискурс роману Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта». *Питання літературознавства*. 2009. Вип. 77. С. 160-167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pl_2009_77_22.
21. Левицька О. Діалогічна природа роману Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта» (крізь призму теорії діалогізму Михайла Бахтіна). *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2014. Вип. 60. Ч. 2. С. 136-144.
22. Легкий В. В. Ідейно-естетичні параметри функціонування інтертексту в романістиці Джона Фаулза. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..**
23. Лихоманова Н. О. Постмодерністська рецепція міфу (на матеріалі європейського романного досвіду ХХ ст.) : дис. на здобуття наук. ступеня к-та філ. наук : 10.01.06 / Нац. академія наук України. Київ, 2001. 260 с.
24. Лихоманова Н. О. Трансформація міфу про орфея у романі Юрія Андруховича «Перверзія». *Питання літературознавства*. Чернівці. 1998. Вип. 5 (62). С. 112-121.
25. Мелетинский Е. М. О литературных архетипах. Часть первая. Вип. 4. Москва, 1994. 136 с.
26. Мелетинский Е. М. От мифа к литературе : учебное пособие по курсу «Теория мифа и историческая поэтика повествовательных жанров». Москва. 2001. 166 с.
27. Павлова А. А. Греция в прозе Джона Фаулза : дис. ... к-дата фил. наук : 10.01.03 / Московский пед. гос. ун-т. Москва, 2010. 179 с.
28. Пешкова О. А. Особливості вербалізації аспектів інтермедіальності в романі Джона Фаулза «The Collector». *Південний архів. Філологічні науки*. 2017. Вип. 66. С. 141-144. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>.

29. Пешкова О. А Типи інтермедіальності в романах Джона Фаулза «The Collector : Сумський державний університет. Суми. 2017. С. 132-135. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/67179/1/Pieshkova.pdf>.
30. Пономаренко Ю. «Античный роман» Джона Фаулза «Волхв». *Балт. филол. курьер*. 2009. № 7. С. 209-218.
31. Процик І. В. Архетип і символ: проблеми визначення та взаємодії. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Вип. XXIV. Част. 2. С. 368-377.
32. Процик І. В. Поняття архетипу в науковій літературі: генетико-теоретичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 2. С. 56-67. URL: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2009/fil_2009_2/056-67.pdf.
33. Селитрина Т. Л. Мифологическое сознание Джона Фаулза. *Филология и культура*. 2015. № 2 (40). С. 240-243.
34. Смирнова Н. А. Эволюция метатекста английского романтизма: Байрон – Уайльд – Гарди – Фаулз. Москва. 2002. С. 30.
35. Солодовник К. Б. Миф как модель текущей реальности в английском постмодернистском романе (на материале раннего творчества Дж. Фаулза) : Уральский государственный университет им. А. М. Горького. URL: [https://lib.herzen.spb.ru/media/magazines/contents/1/17\(43\)1/solodovnik_17_43_1_319_323.pdf](https://lib.herzen.spb.ru/media/magazines/contents/1/17(43)1/solodovnik_17_43_1_319_323.pdf).
36. Сытенька О. В. Інтертекстуальні трансформації міфологем : Київський національний лінгвістичний університет. URL: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=20519&chapter=1>.
37. Телегіна Н. І., Себій М. С. Інтертекстуальність у творчості Джона Фаулза «Подруга французького лейтенанта» : Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ. URL: http://www.rusnauka.com/15_EISN_2017/Philologia/2_224771.doc.htm.
38. Темкина В. Л., Залеская А. Э. Аллюзивные отсылки в романах Джона Фаулза «Коллекционер» и «Женщина французского лейтенанта».

Вестник Оренбургского государственного университета. 2017. № 1 (201). С. 8-12.

39. Терновая Т. Ю. Шекспировские мотивы в романе Джона Фаулза «Коллекционер». *Культура народов Причерноморья*. 2003. № 44. С. 57-62. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/76158/11-Ternovaya.pdf?sequence=1>.

40. Ткачик Н. М. Ініціативна парадигма міфологічної подорожі героя у міському топосі (на матеріалі романістики Ю. Андруховича). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Вип. XXIII. Частина 1. С. 296-303. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/17224/34Tkachik.pdf>.

41. Толстых О. А. Английский постмодернистский роман конца XX века и викторианская литература: интертекстуальный диалог (на материале романов А. С. Байетт и Д. Лоджа). Екатеринбург, 2008. С. 3.

42. Усачов В. А. Звернення до тематики міфу у світовій культурі на рубежі XIX – XX століть : Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк, 2012. № 4. С. 114-120. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/.pdf>.

43. Фаулз Дж. Волхв : роман. Москва: Издательство АСТ, 2005. 679 с.

44. Фаулз Дж. Колекціонер : роман / пер. з англ. Г. Яновської ; худ. Г. Капустенко. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 304 с.

45. Фаулз Дж. Любовница французского лейтенанта: роман / Под ред. М. Горшкова. Санкт-Петербург.: Северо-Запад, 1993. 509 с.

46. Чобанюк М. М. Ідейно-художні особливості творчості Джона Фаулза у світлі теорії концептуального художнього синтезу. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Сер. Філологія*. 2014. № 1107, Вип. 70. С. 133-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2014_1107_70_29.

47. Шульженко Ю. Авторський метатекст як засіб об'єктивації авторської картини світу (на матеріалі ранніх романів Джона Фаулза).

Теоретична дидактика і філологія. 2015. Вип. 20. С. 466-478. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tidf_2015_20_45.

48. Ярыгина И. А. Природа межтекстовых связей романа Джона Фаулза «Волхв» в аспекте постмодернистской поэтики. *Вестник ТГУ*. 2013. Вип. 6 (122). С. 137-143.

49. Berets, 1973 – Berets R. The Magus: a Study in the Creation of a Personal Myth. *Twentieth Century Literature*. № 19. 1973. P. 89-98.

50. Fowles, Jh. *The Collector*. Pan Book, 1989. 406 p.

51. Fowles, Jh. *The French Lieutenant's Woman*. Vintage, 1996. 448 p.

52. Fowles, Jh. *The Magus (a revised version)*. New York, 1985.